

TANÜGY.

A tanító mint orvos.

A tanító elővigyázati szabályai, hogy tanítványainak a megbeteglések támadását és előterjedését meggátolja.

Erre vonatkozólag a tanítónak figyelmet kell fordítani a) a tanteremre, b) az iskolás gyermekekre.

Az előbbire nézve a tanító arra ügyeljen, hogy a tanterem, mint a melyben jelentékeny számu gyermek naponként és több órán át tartózkodik, magas és tágas, világos és száraz legyen. Itt a lehető legnagyobb tisztaság folyton fenntartandó. A szoba falai fehérré vagy szürkére meszeltesseken, a padozat jól készítve a gyakorta felsurolva legyen.

Ha az iskolaterem sötét zugaiban a talaj nedvesége folytán az ismeretes penész képződnek, mely a szoba levegőt annyira megromítja, hogy az mint a szén-dioxiddal telített légköri levegő bódítólag hat, a penész azonnal eltávolítandó s uraképződése meggátolandó aként, hogy a felszedett padlódeszka alá egy réteg kőszentet rakunk, és azon helyeket, hol a penész előfordult, kékgálicnak vízzel való hig oldatával gyakorta megmosztjuk. — Továbbá az iskolaterem a tanító után naponként télen egy ablaknak, nyáron pedig valamennyi ablaknak nyitvatartása által huzamosb ideig jól kiszellőztetendő s egytallal a tantermi levegő ecet-füstölés által megújítandó és javítandó.

Hideg évszakban a fűtés olélessége fokban eszköztesse, de egyáltalán nem túlságosan s a légmérés a tanító alatt egyenletesen tartassék. Száraz szobai levegő nyeresé végett kívánatos, hogy belől fűlő kályhák alkalmaztassanak, de melyek azután a lég-huzamot elzáró billentyűkkel ne bírjanak, hogy a szén-dioxid egyenesen és szabadon áramolhassék ki a kényemen át.

A napkeletre néző ablakok zöld ernyőkkel láthatók el.

Altalában az iskolateremben ne legyen más, mint a mi szorosban az oktatáshoz tartozik.

Ne tartózkodjék tehát ott macska, kutya, éneklő madár, házi nyul, tengeri malac, és tyuksereg, ne szolgáljon az élelmi szerek és gyümölcsök kamarájánál, s gazdasági eszközök, ágyneműk, ruhaneműk s hasonló berendezési tárgyak se tartassanak itt.

Az iskolás gyermekeket illetőleg pedig a tanító ezeket tartsa szem előtt:

A tanuló öltözéke ne legyen szennyes, arca és kezei azonban legyenek megmosva, haja kitűsölve. Ügyeljen arra, hogy a tanuló fejére ne legyen ótváros, koszos, bőre kitése, különösen pedig ügyeljen a kézhat és ujjközök véresre karmolt helyeire, melyek esetleg rüh jelenlétére utalnak s a rühes gyermeket az iskolátogatástól azonnal tiltsa el. Hasonlóképp eltiltandó mindazon tanulók, kiknek hozzátartozói közül ragályos betegségben szenvedő van, vagy ki maga kifejlesztett Vidtáncban, eskórbán (nyavalytörés), számarhuruban és más göröcsös vagy ragályos betegségben szenved, s betegsége elmúlása előtt az iskolába be nem bocsátjandó.

A netalán az iskolahelyiségben vagy a helységben uralgó népkórök, nevezetesen himlő, vörheny kanyaró, cholera, vérhas, hagymájárványoknál az ily járványoktól megelpezt helységre nézve az iskola a járvány teljes megszüntéig bezárva maradjon.

Hasonló esetekben a tanuló az ily betegség által megfertőzött házak felkeresésétől, a halottaknak eltemetésnél szokásos kikisérésétől, valamint annak a koporsóban megnézésétől s a szokásos sorban részvételtől szigorúan eltiltandók, mivel az ily körülményekkor a gyermek könnyen felveheti a ragályanyagot, vagy könnyen elhurcolhatja azt.

Továbbá nem szabad megengedni, hogy a tanítvány az iskolába búzt terjesztő étkeket tiljen magával, hogy az iskolapadokban összeszuszultan üljön, a szaró napfénynél dolgozzék, a tárgyakat szeméhez nagyon közel tartsa, s különösen olvasás és íráskor csak egyik szemét használja, mert az utóbbi esetben a nem használt szem oly gyenge lesz, hogy csaknem teljesen megvakul.

(Folytatás köv.)

Legujabb.

Szentpétervár, május 1. Achalvizből jelentik ápr. 29-éről: Komaroff ezredes hadosztálya megszállotta Devint. Az adsalia-ardahani utakat hő fedi. Az utak rozsak; a sereg egészségi állapota pompás. A katonákat szivesen (?) fogadja a nép s készséggel adja át fegyvereit.

Zára, máj. 1. Vasárnap ütöttek először a lázadókat a biznari török előhadra Nevesinje mellett. Az ütözött heves volt 15 török esett el. Bosniában és Hercegovinában a török kormányzó minden mohamedánt 16 évestől 60 ig zászló alá szólít.

A képviselőház megköszönte a törököknek a corvinákat, az egész ház felállott, a törökök, is kik jelen voltak, a horvátok kimentek a házból. Este az operánál nagy demonstráció volt a törökök mellett.

A törökök két román hadi gőzöst elfogtak. Milán meghívta Csernajeft fővezérnek.

A fölkelők Nevesinjénél megtámadták a török előérset.

Az oroszok nem szállják meg Bukarestet, ellenben Galacot megoszálva tartják. — Giurgevóban szörnyű rémtünet uralkodik. Nyolc zsidót agyonverték s holttesteit még az utcán hevernek; tizenegy más izraelita megsebesítettett.

A „Petersburger Wiedomsti“ határozottan ki mondja, hogy Oroszország nem viseltohetik az osztrák

s plané váltógazdaság alkalmatlan távol s annyira félre esik, hogy nemcsak passio, tudványból, de még kötelességből is unja megnézni az ember.

Az elsőre bizonyosságul szolgálhat egész Háromszék, melynek tudványó gazdái közül is aig tudja nehány, hol fekszik; a meg nem látogatásra nézve a felügyelettel köteles tisztakar tehát önvalomást.

Kísérletet, behatóbb műveltet nem tehet azért, mert a területet nem tulajdon, hanem ideiglenesen haszonbér címén bírva a törvényhatóság: ezen ideiglenesség a célszerű beruházást, a legheylesebb berendezést lehetetleníti.

Továbbá tudva azt, hogy az aig 14 hold területi helyért; évi 550 frt haszonbér fizetik: oly megreg-draa bérlet, hogy activ gazdaságot még más tényezők mellett sem lehetne folytatni.

Es mi az eredmény mindazon áldozatért, melyet az állam és törvényhatóság egy szerencsétlen eszmének hoz?

Az, hogy két taonac rágódik a gazdasági tudományok megemészthetlen kostonj, és a direktor tehenével hármán emeztik fel a közvagyonból előállított takarmányt.

Annýra, hogy teljes meggyőződésünk szerint a gazd. szakosztály nem is létezik, mint tanoda, növénydek hiánya miatt megszűnt.

Az iskolahelyiség közvetlen a gazdaságot közelében, hol a mivelenek használt terület magac az intézet levén: mind a gyakorlati szakelgádások célszerűen történhetnek, mind a beruházás és elrendezés marandóulag eszközölhető.

Ezen előnyhez járul azon körülmény, hogy egész Erdődéki 17—20 ezer lakójának ezen iskola egyetlen felsőbb tanintézete szükségpótló intézet fenntartandó.

Természetesen a mutakozó csekély növénydek száma, alább előadandó módon is eljárással növekedni s ez intézet jövője nyerni fog.

Hosszúfalu, 1877. ápr. 28.

Nagy izgatóssággal olvastam a „Nemere“ 33-ik számában: „hogy Petöfi Sándor Szibériában egy olombányában él.“

Midőn ugyanis Bem hírtel véte, hogy Lüders egy tekintélyes sereggel Segesvár felé vonul, elindult eléje, s az ellenséges felek előcsapatát július 31-én déli tájban már szemben állották a Segesvár-keresztúri uton

Lüders hadteste keletre és éjszakra állott Segesvártól, azon két uton, melyek Marosvásárhelyre és Udvarhelyre visznek.

Az udvarhelyi uton Fehéregyháza és Ördögfalva között az oroszok balszárnya ellen Bem azonnal kifejtette erejét.

A harc azután csakhamar kifejelett.

A magyar sereget Bem, az orosz-osztrák tábornok pedig Lüders személyen vezényelték.

Bem kétszer nagyobb sereg ellen, oly ügyesen tudta vinni a dolgot, hogy a győzelem már-már részére hajlott.

A harc folyamában, melyet erős ágyútűzzel nyitott meg, több ízben rohamra vezette zászlóaljait.

A balszárny derekasan viselte magát.

Lüders, Bem haderejének kicsiny voltából ítélve a támadási helyen mind össze is csak tüntetést gyarintott.

Azt hitte, a főcsereg még Marosvásárhelyről csak ezután érkezik meg és sietett, hogy újat állja annak.

Ezalatt Fehéregyházát a miénk elfoglalták s míg e falura támaszkodva a jobb szárnyon erősen ágyuztak, szallat Bem a balszárnyal tétetett ismételt támadást a völgyben.

De azallat visszaérkezék Lüders. Új útegeket, s fris csapatokat vegyit a harcba, s Fehéregyházából a miénkét kiveri.

Alkonyig tartja magát maroknyi seregünk.

A csata sorsát a segítségül érkezett dzsidások fordították meg.

Midőn ugyanis Lüders jobb szárnyunk ellen, négy dzsidás századdal és kozákokkal rohamot intézett, huszáraink jól kiállottak ugyan az első lökést, de egy ismételt erős rohamra huszáraink hátat fordítának s futásukban magokkal ragadván a gyalogságot is, az egész tábor futásba keres menekülést, mi közben az üldözésre kelt kozákok és dzsidások iszonyu öldökletet visznek végbe.

A kozákok egész Ördögfalvaig üzték seregünket.

Ezen csatában tüntelnyomnénkül Petöfi Sándor őrnagy, Bem segédje, a geniális költő, a csaták dalnoka.

Az öreg Bem apót is csak lélekébersége mentette meg.

Midőn lovát kilöttek falóla, szerkezőbe vetette magát; de futás közben ez is felborult vele, s csak úgy menekülhetett meg a kozákoktól, hogy lekötődött az árokba, s arcát kepenyegével elfedte, hogy meg ne ismerjék, holtnak színelte magát.

Csata végével azonban este négy huszár fölkereste s fentalálván elvitték magukkal.

A magyar sereg e csatában 1300 holtat és sebesültet, 500 foglyot s hét ágyút vesztett.

Tehát ezen fentírt sorköböl is látható, hogy Petöfi Sándor a harcétren nem esett el. — Valószintu, hogy az oroszok elfogták és magokkal hurcolták mint a többi foglyot. — Miért ne lehetne ez igaz?

En tiszta szívemből kívánom, hogy segítségem a mindenható isten, s minél hamarabb jöhessen hazájába vissza.

Köpe János.

politika iránt bizalommal mind addig, míg annak élén Andrassy és Tisza állanak. Ehez nem kell commentar.

Berlinből jelentik, hogy Poroszországban az oroszok valóságos hajtóvadászatot tartanak az oroszokra, annyira szűkébe van orvoslaknak az orosz ármádák.

Az új események oly fordulatot idézhetnek elő, hogy ha d seregünk mozgósítása s rövid idő alatt kiküldethetetlen leend.

Konstantinápolyból biztos kézből azt a tudósítást kapjuk, hogy ott pár nap óta a lakosságot igazalmas aggodalom szállta meg, mert ott nem kételkednek többé abban, hogy e háboruban a török birodalom feldarabolatása céloztatik, s erről különösen a jó barátunk, Layard angol követnek magatartása kezdi meggyőzni őket, miután Layard ur már is úgy viseli magát és akként intézkedik, mintha Konstantinápolyban ő lenne az ur. Ez annyira elkeserítöleg hat a kedélyekre, és annyira növeli a gyűlöletet az angolok ellen, miként a portának legszigorubbán kell arra felügyelni, hogy zavarok ne forduljanak elő.

Románia még nem üzent hadat, a legujabban érkezett hírek legalább ezt állítják. A mi tehát a magyar politikai körökét annyira felizgatta, eddigelő nem bizonyult be valóságának. A jelek azonban csakugyan oda mutatnak, hogy ami halad, el nem marad.

Az oroszok hír szerint Leova-Falennél is állépték a Pruthot. Romániában eddig 35000 orosz tanyázik

VEGYES.

— A Korvinák szombat este érkeztek fővárosunkba. A nagybecsű ajándékot Nikolits ő felsége személye körül min. osztálytanácsos hozta le. Nagyszámu közönségen kívül a kormány részéről: Szász Károly min. tanácsos, Pulszky Ferenc mint az orsz. könyvtárak és gyűjtemények főfelügyelője; az egyetem részéről Laubhammer rektor; a főváros részéről Ráth Károly főpolgármester, Gerölyc alpolgármester, Királyi Pál, Faragó István és Ney Ferenc voltak jelen a pályaudvarban. A könyveket tartalmazó láda az egyetemi könyvtár épületében bontatott fel.

Mint régebben is említettük, a könyvek az egyetemi rektorhoz címzett levél kíséretében küldettek. E levél melyet Savfet pasa a szultán külügyminiszterre írt, szintén átadatott. Tartalma következő:

„Magas porta, Külügyminiszterium 47152 sz. Konstantinápoly, 1877. ápr. 12.

„Tisztelet Rector ur!

O Felsége a szultán, legkegyelmesebb uram, bizonyítékát akarván adni azon rokonszenvnek, mellyel a nemes magyar nemzet iránt viseltetik, elhatározta, hogy a budapesti egyetemnek ajándékozza azon harmincöt kötet történelmi és tudományos munkákat, melyek három század óta a császári könyvtárakban őriztettek. E céllól Mustapha Thahir bey alezredest, hadsegédét küldötte Budapestre, őt bizván meg azon könyvek visszaadásával (en restituan, melyek az ide csatolt jegyzékben foglaltatnak. Felséges uram ezáltal újabb bizonyítékát akarta adni azon barátságának, mely a két nemzet között elválaszthatlan köteléket képez. A magam részéről szerencsésnek érzem magamat, hogy e kedves megbízatásnak eleget tehetek. Fogadja Rector ur, nagyrabecsülésem kiváló nyilváníását.

Savfet.“

— Ugy értesülünk, hogy a „Székely-Mikó tanodánál“ üresedésben levő igazgatói állomásra, (mellyel a classica litteratura van összekötve) e hó 2-án tartott előjárósági gyűlésben a kijelölés megtörtént. Jelöltek: Görög István, Keresztes József és Szűcs Sándor. — Erre vonatkozólag ugy értesültünk, hogy a város reprezentát a kerületi gyűléshez az igazgatói állomás betöltése ellen, míg a tanoda zilált vagyoni viszonyai rendezve nem lesznek, valamint az új tanodai épület fölszentelését is azon időre elhalasztani kérelmezzi.

— Értesítés. Tisztelettel tudatom mindazokkal, kik alólírott nál rigai lenmagot rendeltek meg, hogy a lenmagot f. hó 6-án tud átvethetik a fia felső népiskola helyiségében S. Szentgyörgyön, és pedig literje 19 kr. hectoliterje 19 frt. Tarcali Endre, házi ipar egyleti titkár.

— Meghívás. A brassói magyar társalkodó-egylet tavaszi rendes közgyűlését folyó év május hó 6-án délutáni 3 órakor saját helyiségeiben tartandja meg, melyre az egylet tagjai ezennel meghívattak. Brassó, 1877. május 2. Az igazgató ság.

† Necrológ. Néhai Kovács Gábor városi főbíró közütszletében álló neje szülöttei Szendrei Zsuzsánna 78 éves korában végelgyengülés következtében kimult. Béke poraira!

— A török nemzet fiatalága küldöttségét S. Szentgyörgy város polgársága távirattal üdvözölte, kifejezván a török nemzet sorsa iránti legmelegebb érdeklődését.

— A k.-vásárhelyi közönvelődési egyesületnek f. hó 5-én és 6-án tartandó szini előadásaira felhívjuk a vidéki közönséget. Előadatik Tóth Ede „Falu rossza“ című népszínműve.

— A szofták elleni merénylet. Versce mellett egy ismeretlen rác hőlövét intézett azop vonatra, amelyen a szofták jöttek. A vizsgálatot erélyesen folytatják a tettes ellen.

— A kivándorló székely leányokról ezeket írja a „B. H.“: „A nőcselédesség kivándorlását minden áron meg kellene gátolni. Nehány éve már ugyan tizedrésze sem jön aboz képest, amennyi az 50—60-ás években jött; mindamellett aki vasárnap délutánként a népkertek és némely magyaros kocsmák vidékén megfordul, vagy korán reggel a zöldség- vagy hispaci-acot meglátogatja, meggyőződhetik felőle, hogy a Bukarestben élő magyar nőcselédnek száma még mindig fölötte nagy s legalább is ezer fele vagy azon felül is